

Handläggare:

Hendry Andersson 08-7373310

Håkan Lindberg 08-7373401

Betänkandet Krishantering och civilt försvar i kommuner och landsting (SOU 2004:134)

Ärendet

Stockholms läns landsting har inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet.

Utredningen har haft till uppdrag att göra en allmän översyn om lagen (1994:1720) om civilt försvar. Huvudsyftet har varit att få en lagstiftning som är anpassad till gällande planeringsinriktning för det civila försvaret och till det rådande omvärldsläget.

Lagen (2002:833) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting samt lagen om civilt försvar har i betänkandet lagts samman till ett nytt förslag till lag; Kommunernas och landstingets åtgärder för extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att som eget yttrande till Försvarsdepartementet överlämna förvaltningens förslag.

Bakgrund

I lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap definieras totalförsvar som den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av en militär och en civil del. I fred är civilt försvar den verksamhet som genomförs för att höja samhällets förmåga att motstå ett väpnat angrepp.

Lagen (1994:1720) om civilt försvar trädde i kraft den 1 juli 1995 och reglerar kommunernas och landstingens uppgifter inom det civila försvaret. I lagen finns även bestämmelser om hemskydd, verkskydd och befolkningskydd. Ledning, samordning och skyldighet att vidta beredskapsförberedelser är sådana centrala frågor som behandlas i lagen.

Föreslagen sammanläggning av lagen om civilt försvar och lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting ska med vissa övriga lagföränd-

1005-03-14

ringar, innebära att kommuner och landsting skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och landsting anses därigenom också få möjlighet att uppnå grundläggande förmåga för civilt försvar

Förvaltningens synpunkter

Genom att sammanföra bestämmelser för kommuners och landstings planering inför extraordinära händelser och höjd beredskap i en lagstiftning förstärks krishanteringssystemets helhetssyn och planeringsprocessens underifrånperspektiv. Ansvarsprincip, närhetsprincip och likhetsprincip kan lättare beaktas längs hela hotskalan. Stockholms läns landsting tillstyrker grundtanken i förslaget.

Landstinget delar dock inte betänkandets förslag, att lagreglera kommunernas geografiska ansvar och den samordning som åläggs kommunerna för all krishantering. Utredaren menar att den enskilda kommunen genom sitt geografiska områdesansvar ska verka för en samordning med andra aktörer, t ex statliga myndigheter och landsting. Eftersom extraordinära händelser eller höjd beredskap oftast berör flera kommuner bör länsstyrelsens regionala geografiska områdesansvar lyftas fram. Landstinget är en aktör på den regionala nivån. Vid en händelse som endast drabbar en kommun går det ofta utmärkt att samverka med berörd kommun men vid extraordinära händelser eller höjd beredskap är länsstyrelsen den naturliga samverkansparten för regional samordning. Det krishanteringsråd som beskrivs på sidan 93 i utredningen är åtminstone i storstadsregionerna ett regionalt organ som sammankallas och leds av länsstyrelsen.

I lagförslaget 3 kap 2 § som handlar om ledningsansvar, framgår inte om det är möjligt att under höjd beredskap, låta krisledningsnämnd utgöra ledning i kommuner och landsting. De erfarenheter som en krisledningsnämnd kan få genom verkliga händelser, utbildning och övning torde vara till gagn även vid en övergång till höjd beredskap.

Det är viktigt att rapporteringen i planeringsprocessen följer den struktur som fastställs när det gäller fördelning av statliga medel. Om Socialstyrelsen fortsättningsvis ska vara den myndighet som svarar för fördelning av medel bör rapportering ske till Socialstyrelsen. I planeringsprocessen bör parallella rapporteringsstrukturer om möjligt undvikas. Om landstingen vid en inträffad händelse ska rapportera både till Socialstyrelsen och länsstyrelsen bör tydliga rutiner för sådan rapportering tas fram.

Till detta ska kopplas ersättningar från staten för sådana uppgifter som de enligt lagen åläggs kommuner och landsting att utföra. Kommunerna har genom överenskommelse mellan dåvarande Svenska kommunförbundet och staten fått sin ersättning klarlagd. Formerna för ersättning till landstingen är inte klarlagda.

1005-03-14

Krisberedskapsmyndigheten har beräknat att kostnaderna för landstingens tillkommande uppgifter blir högst 15 milj. kr per år. En överenskommelse om ersättning för landstingen förutsätts därför innan lagförslaget träder i kraft.

Ärendet har beretts i samverkan med den katastrofmedicinska enheten.

Göran Stiernstedt